

Fiatalok balesetveszélyben!

Az EU statisztikai hivatala, az Eurostat felmérése szerint érdekes adat látott napvilágot, mely szerint a nem halálos kimenetelű munkahelyi balesetek gyakorisága a 18-24 évesek körében 50%-kal magasabb, mint bármely más korosztálynál. Kanadai kutatók azt is megállapították, hogy a kezdő munkavállalók esetében alkalmazásuk első négy hetében ötször nagyobb a sérülés veszélye, mint más munkavállalóknál, ezért minden vállalkozásnak, aki fiatal munkavállalót foglalkoztat, érdemes kiemelten foglalkozni az ide vonatkozó munkavédelmi előírásokkal. Bár a magyar munkajog fiatal munkavállalónak a 18. életévüket be nem töltött dolgozókat tekinti, az európai gyakorlat ezt kissé máshogy értelmezi, ugyanis 25 éves korig kitolja a „fiatal” munkavállalás korhatárát, hivatkozva tapasztalatlanságukra és le nem zárult testi-szellemi fejlődésükre. A munkavédelmi szabályok meghatározzák azokat a munkaköröket, ahol a fiatal munkavállalók csak többletintézkedések mellett vagy egyáltalán nem foglalkoztathatók. Erre vonatkozó uniós szabályozás a 94/33/EK irányelv, amely külön jogszabályként nem szerepel hazánkban, de közvetlen ill. közvetett módon beépül a jogszabályokba. Az irányelv a „fiatal személy” kategóriába egyértelműen a 18 évesnél fiatalabb (15-18 év közötti)

személyeket sorolja, mégis érdemes körültekintőnek lenni a néhány éve nagykorúvá vált dolgozóknál is. (lásd: táblázat)

Az ide vonatkozó hazai előírás – a Munka Törvénykönyvéről szóló, többször módosított 1992. évi XXII. törvény – kimondja, hogy munkaviszonyt munkavállalóként az létesíthet, aki a tizenhatodik életévét betöltötte. Néhány fontosabb rendelkezés a Munka törvénykönyvéből, amely a fiatal munkavállalókra eltérő szabályokat határoz meg.

„A fiatal munkavállalóra vonatkozó eltérő rendelkezések

Mt. 129/A § (1) A fiatal munkavállaló munkaideje legfeljebb napi nyolc óra illetve heti negyven óra lehet. A munkaidő megállapításánál a több munkáltató részére történő munkavégzés munkaidejét össze kell számítani.

(2) Ha a fiatal munkavállaló napi munkaideje a négy és fél órát meghaladja, részére legalább harminc perc munkaközi szünetet kell biztosítani.

(3) A fiatal munkavállaló esetében a ... napi pihenőidő mértéke legalább tizenkét óra.

(5) A fiatal munkavállaló éjszakai munkára, rendkívüli munkavégzésre,

valamint ügyeletre, illetve készenlétre nem vehető igénybe.

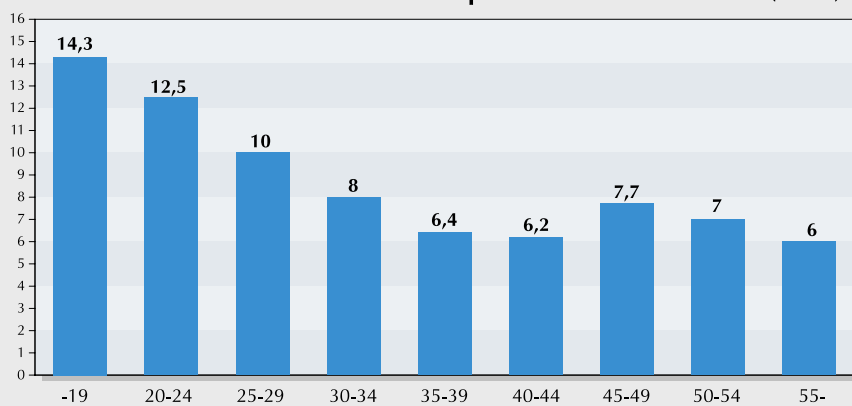
Mt. 132 § (1) A fiatal munkavállalónak évenként öt munkanap pótszabadság jár, utoljára abban az évben, amelyben a fiatal munkavállaló a tizennyolcadik életévét betölti.

A Munka törvénykönyve általános tiltást állapít meg a nők és fiatalokúak foglalkoztatására azokban az esetekben, amikor az hátrányos következményekkel járhat egészségi állapotukra. Meghatározza a „sérülékeny csoport” fogalmát, melybe a fiatal munkavállalók is beletartoznak.

„A tiltások és korlátozások egy része nem azért került meghatározásra, mintha az ártalom súlyosabban hatna a fiatal munkavállalók esetében, hanem azért, mert a jogalkotó figyelembe vette a fiatalok esetében a korukkal együtt járó olyan speciális kockázati tényezőket, mint a veszély mértékének lebecsülése, a nagyobb kockázatvállalási hajlam, a védőeszközök használatának lebecsülése. Ezek figyelembe vételével a fiatalok gyakrabban teszik ki magukat veszélyeknek, illetve akár saját meg gondolatlanságukból gyakrabban maradnak kellő védelem nélkül. Ha már elérték azt a kívánatos érettségi fokot, amikor feltételezhető róluk a felelős gondolkodás, akkor már nincs szükség külön védelmükre, tehát a felnőttekre vonatkozó szabályok érvényesek rájuk nézve is. Ezt az érettséget a jogszabályok általában egy bizonyos életkor elérésekor feltételezik az egyénekről. Ez az életkor az esetek többségében a nagykorúvá válás időpontja, a 18. életév, de jogszabály ennél nagyobb életkort is előírhat egyes különösen veszélyes munkakörök betöltéséhez.

Ilyen például, hogy a motorfűrészsel végzett munkaműveletekben a 21. életévüket betöltött férfiak dolgozhatnak, ennél fiatalabbak csak

100 főre eső balesetek száma a korcsoportok szerint a férfiaknál (2004)

szervezett oktatás keretében, maximum fél órát foglalkoztathatók.

A 33/1998 (VI. 24.) NM rendelet 9/A. számú melléklete értelmében bizonyos munkakörülmények fennállásakor a fiatalok foglalkoztatásához külön kockázatbecslés szükséges. Ilyen munkakörülmény például a veszélyes anyagokkal végzett munka (pl. a lakkok tartalmazhatnak ilyet).

A 2/1972. KPM rendelet az anyagmozgatásra, terhek emelésére határozza meg a súlysorzókat, amelyeket korhatár és nemek szerint rangsorol (férfi, nő – korhatár: 14-16 év, 16-18 év, 18 év feletti).

Az európai statisztikák szerint 2005-ben mintegy 193,8 millió munkavállaló dolgozott az Unióban, melynek 10,5%-a 15-24 év közötti munkavállaló ezzel szemben a baleseti statisztikák (2003-as adatok) szerint a 3 napnál hosszabb munkakieséssel járó balesetek aránya 16,4% ugyanezen korosztálynál, vagyis arányaiban jóval nagyobb. A 100 főre eső balesetek aránya szintén ezt igazolja.

A fenti cikk a 2006-ban megjelent „Fiatal munkavállalók foglalkoztatásának munkabiztonsági és foglalkozás-egészségügyi kérdései” című kiadvány alapján készült, mely a témakörbe tartozó szabályozás és tapasztalatok ismertetésével segítséget nyújthat munkáltatóknak, munkavállalóknak, oktatóknak és tanároknak a fiatal munkavállalók, valamint tanulók foglalkoztatásával kapcsolatban, lényegében közread a témakörhöz tartozó jogszabálygyűjteményt, figyelembe véve, hogy a vonatkozó szabályokhoz valószínűleg nem

2005. évi adatok megoszlása életkor szerint								
	0-17	18-24	25-34	35-44	45-54	55-64	65-99	összesen
3 napon túl gyógyuló	39	2978	6850	5386	5811	2200	79	23343
Nem súlyos csonkulás	2	32	67	46	78	21	2	248
Súlyos csonkulás		6	11	7	19	6	1	50
Halálos	1	4	23	32	41	19	1	121
Önálló életvezetést gátló maradandó károsodás			1	1	1			3
Érzékszerv, reprodukációs képesség elvesztése		1	1	2	2			6
Életveszélyes		3	14	15	14	8		54
Beszélőképesség elvesztése, torzulás, bénulás, elmezavar		1						1
Összesen	42	3025	6967	5489	5966	2254	83	23826

Forrás: Fiatal munkavállalók foglalkoztatásának munkabiztonsági és foglalkozás-egészségügyi kérdései

minden olvasó tud könnyen hozzáférni. További kiegészítésként a kötet végén megtalálható a munkavédelmi információs szolgálatok elérhetősége ill. a munkavédelmi-biztonságtechnikai hatóságok elérhetősége, akikhez konkrét ügyintézés céljából is lehet fordulni. Aki részletekben is érdeklődik a téma iránt, azok számára egy-egy

példány megtalálható az OAFSZ megyei szervezeteinek vezetőségénél (címlista a oldalon.)

Forrás: Fiatal munkavállalók foglalkoztatásának munkabiztonsági és foglalkozás-egészségügyi kérdései

Egzóta fa alapanyag

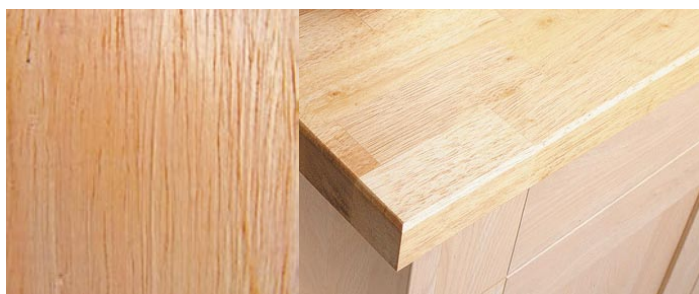

Rubberwood, gumifa, kaucsukfa (*Havea Brasiliensis*) Euphorbiaceae családja

A (gumifát) kaucsukfát mint trópusi keményfát több iparág is felhasználja. A Braziliában őshonos gumifa a kutyatej-félék családjába tartozik, és tejnedvéből nyerik a kaucsukot, ami gumigyártás alapanyagát képezi.

Az Amazonas menti országban "síró fának" is nevezik a fát. A *Havea Brasiliensis* tejszővei összeköttetésben állnak egymással. A kérge megsebzésekor ha elővigyázatosan, hálózatos mintázatú vágásokkal csak a kérget sértik meg a kambium épp marad, úgy a tejtermelés hosszabb ideig biztosított, és ez az eljárás a fa növekedését alig befolyásolja. Ezt az anyagot „heve” néven hívták az őslakosok innen ered a neve. A füstölt gumi első mintája már 1734-ben eljutott Angliába, de nem tudtak mit kezdeni vele. Amikor valaki véletlenül rájött, hogy segítségével eltávolítható a ceruza grafit nyoma a papírról a gumi - rubber - nevet akkor kapta. Az első szabadalmat 1791-ben az angol Samuel Peal jelentette be rá, s azután sokáig nem lehetett hallani a találmányról. Az amerikai feltaláló Charles Goodyear 1845-ben szabadalmaztatta először a kaucsukfeldolgozás új módját, a vulkanizálást. Ez képezte

később a kaucsukipar alapját. Goodyear mindent elkövetett annak érdekében, hogy az eljárást legnagyobb titokban tartsa. A szabadalom meghosszabbítása csak részben jelentett védelmet, mert a konkurens gumigyárak kémei állandóan a gyártási titok megszerzésén fáradoztak. A kaucsukipar gyors és nagyarányú fejlődése jelentősen hozzájárult Brazília gazdasági fejlődéséhez is, hiszen abban az időben a XIX. század második felében a nyersanyag egyetlen szállítója volt. A brazilok megtettek minden óvintézkedést monopóliumhelyzetük fenntartása érdekében. Minden idegenben gazdasági kémet láttak. Ennek ellenére egy angol kalandornak, Henry Wickhamnek 1876-ban sikerült nagyobb mennyiségű hevea magot összegyűjteni és kicsempészni Braziliából. Londonban Wickham mintegy hétezer magot ültetett el, s azok rövid időn belül ki is hajtottak. Amikor a növények megerősödtek, azokat azon angol korona-gyarmatokra - Ceylon, India, Borneó, Malajziába szállították, és ott elültették melyek éghajlata szerintük megfelelt az Amazonas vidékének. Az

ültetvények rövid idő elteltével ezen országok legfontosabb bevételi forrásai lettek. Viktória királynő ezért a tettéért nemesi rangot adományozott Henry Wickhamnek. Jelenleg a legnagyobb gumifa ültetvények Malajziában, Indonéziában találhatók. Az európai fafajták közül leginkább a bükkhöz és a tölgyhöz hasonlítható, miközben bizonyos tulajdonságaiban pedig jobb. Makroszkopikusan inkább a bükkhöz hasonlítható. Vetemedésre hajlamos. Szárítása a tölgyhöz hasonlítható. Gyalulása végezhető szerszámacél gyalukéssel, de bütünél történő méretrevágást, marást, fúrást keményfém szerszámmal ajánlott végezni. Csiszoláznál sima felület nyerhető, de a csiszolópapír sajnos hamar eltömődik. Jól lakkozható, felületkezelhető. Európába fa alapanyagként (fűrészelt szélezetlen fa, stb.) ritkán érkezik, szinte kivétel nélkül késztermékként (asztal, szék, egyéb bútorok) hozzák be.

(Folytatjuk.)

Macsali László Zsolt
macsalizs@freemail.hu
Malaysian Timber Council

Név	Fizikai tulajdonság			Mechanikai tulajdonság			
	Lég-száraz sűrűség kg/m ³	Zsugorodás		Szilárdság			
		Sugár irányú %	Húr irányú %	Hajlító N/mm ²	Nyomó (párhuzamos) N/mm ²	Nyíró N/mm ²	Rugalmassági modulus N/mm ²
Rubber wood	560-640	0.8	1.2	66	32.3	11	9200K

